

Evidens – forskning eller åsikter

Publicerad här den 11 juni 2017

EVIDENS HAR BLIVIT ett nytt modeord i skoldebatten. Skolkommisionens ordförande har upprepade gånger använt begreppet. Besluten i skolan ska grunda sig på vetenskaplig evidens. Med det avser han forskning. Till skillnad från åsikter.

Det finns två sorters forskning om skolan. Meningsfull forskning respektive meningslös forskning. Meningsfull forskning är sådan som bidrar till att elever lär sig bättre och/eller mår bättre, medan meningslös forskning är sådan som varken bidrar till att eleverna lär sig bättre eller mår bättre. Det har skrivits ett par tusen avhandlingar i pedagogik. Många av dessa måste betecknas som meningslösa i denna bemärkelse.

Om didaktiken sägs att den omfattar frågorna Vad? Hur? och Varför? i undervisningen. Om den pedagogiska forskningen kan man på motsvarande sätt ställa frågorna Vad? Var? och Varför?

Vad? På senare tid har det efterlysts mera forskning kring hur eleverna lär sig att räkna och läsa. Man kan fråga sig varför inte forskarna för länge sedan gett svar på dessa frågor. Varför ägnas så mycket forskning åt de yttre ramarna och de organisatoriska frågorna i skolsystemet? Och så litet om vad eleverna behöver lära sig för den framtid som väntar dem? Och så litet om hur detta lärande går till och vilka förutsättningar som krävs för det?

Var? Om man ska forska om vad som kan bidra till att eleverna lär sig bättre, bör man rimligen starta forskningen i klassrummen. Ta reda på vad eleverna, och då inte minst de skolsvaga eleverna, tänker och känner och behöver. Inte i skolor i länder med helt andra förutsättningar än våra. Och inte i forskarrum där man studerar vad andra forskare skrivit om i sina forskarrum. Dessvärre är det bara en liten del av forskarna som i klassrummen har ägnat sig åt frågor om mål, metoder och material som kan göra att eleverna lär sig bättre.

Varför? Det finns olika anledningar till att någon forskar. Bäst är om forskaren besjålas av en önskan att göra skolan bättre för eleverna. Dåligt är om hen forskar för att slippa lärarjobbet. Eller om hen forskar för att meritera sig till statusfyllda och välbetalda jobb. Eller om hen övertalas att forska av någon forskarutbildad lärare som vill bli handledare. Sämst är om forskningen avser att rättfärdiga dåliga beslut. Som den forskning som en ekonom gjorde för

att stöda alliansens skolpolitik, vilken ledde fram till den halsbrytande slutsatsen att det är de elever som får de lägsta betygen som tjänar mest på systemet med graderade betyg. En slutsats som fick vid spridning i massmedierna.

Det finns också två sorters åsikter om vad eleverna behöver för att lyckas i skolan. Välgrundade åsikter respektive ogrundade åsikter. De välgrundade åsikterna framförs vanligen av människor med djupa kunskaper i pedagogik och med lång erfarenhet av arbete nära elever i skolan. De ogrundade åsikterna framförs gärna av politiker, ämbetsmän och andra tyckare vars säkerhet i åsikterna har växt med kvadraten på deras avstånd från elever och klassrum.

Det är vad forskare har kommit fram till som utgör den evidens som ska ligga till grund för skolans utveckling. Detta oavsett vad man forskat om, var man forskat och varför man forskat. Hänsyn kan inte tas ens till välgrundade åsikter om dessa inte klätts i den rätta akademiska språkdräkten. Makten att bestämma över skolutvecklingen ligger hos de tusentals forskare som nu återfinns i skoladministrationen, i lärarutbildningarna och i de massmedier där skoldebatten förs.

Att för dem påpeka detta sakernas tillstånd är som att svära i kyrkan. Jag dristar mig likväl att framföra mina åsikter.

.